

Det bemærkes, at der ikke stilles krav med hensyn til, hvor ulykken har fundet sted. Det er således ikke en betingelse, at hændelsen, der ligger til grund for begæringen, skal være indtruffet i dansk søterritorium eller den eksklusive økonomiske zone.

Nr. 2 omfatter hændelser i dansk søterritorium eller i den eksklusive økonomiske zone, hvor en betydelig skade på person eller betydelig miljøska­de indtræffer. I disse tilfælde kan alle med en væsentlig retlig interesse deri begære søforklaring afholdt. Formuleringen "betydelig" skade på miljø er valgt, så bestemmelsen svarer til Havretskonventionens artikel 220, stk. 6.

Nr. 3 gør det muligt for Søfartsstyrelsen at begære søforklaring afholdt for personskader, der er indtruffet på udenlandske skibe uden for dansk søterritorium eller den eksklusive økonomiske zone. Da disse skibe ikke umiddelbart er omfattet af dansk jurisdiktion, er der opregnet en række kumulative krav, som skal være opfyldt for, at søforklaring kan afholdes for en dansk domstol. Bestemmelsen kan eksempelvis gøre det muligt at afholde søforklaring i situationer, hvor det vil være naturligt at afholde søforklaring i Danmark. Det er dog en betingelse, at der er en væsentlig tilknytning til Danmark. Dette vil efter omstændighederne bl.a. kunne være situationer, hvor et udenlandsk skib går i fast rutefart mellem en dansk og en udenlandsk havn, og der indtræffer en ulykke, hvor der er mistanke om væsentlige overtrædelser af sikkerhedsforskrifter. Her vil det være naturligt at begære søforklaring i Danmark, uanset ulykken indtræffer uden for dansk farvand. Der tænkes således på ulykker som "Scandinavian Star", hvor en række danske satsborgere omkom. Søforklaring er således mulig, uanset at ulykken er sket uden for dansk søterritorium eller den eksklusive økonomiske zone. Lovforlaget harmonerer med lov nr. 900 af 16. december 1998 om sikkerhed til søs § 4, stk. 3, hvorefter erhvervsministeren kan foretage undersøgelser af ulykker til søs ikke kun for danske skibe, men tillige for skibe med anden tilknytning til Danmark. Foruden kravet om en væsentlig tilknytning til Danmark, skal skibet på tidspunktet for begæringens indgivelse befinde sig i dansk havn. I lighed med hvad der gælder for søforklaring for danske skibe, vil retten også her skulle tage hensyn til, om ulykken undersøges på anden vis.

Myndighederne i det land, hvor skibet er registreret, kan begære afholdelse af søforklaring efter bestemmelsen i nr. 1, hvor der ikke stilles tilsvarende krav. Dette skyldes, at disse myndigheder, for at varetage deres flagstatsforpligtelser, har en særlig interesse i opklaringen.

Til § 475

Ved begæring om afholdelse af søforklaring i Danmark, er der valgfrihed mellem de i § 476, stk. 1, nævnte retter, dvs. de enkelte byretter og Sø- og Handelsretten. I Københavnsområdet skal valg af ret dog fortsat følge retsplejelovens bestemmelser om Sø- og Handelsrettens kompetence, jf. retsplejelovens § 9. Det er ikke et krav at afholde søforklaring ved en bestemt af retterne, selv om den befinder sig i eller tættest på den første anløbshavn. Man skal ved valg af ret dog tage formålsbestemmelsen i betragtning – at søforklaring skal afholdes snarest muligt. Valgfriheden på dette punkt er en undtagelse fra de almindelige værnetingsregler. Hvis skibet forsinkes unødigt eksempelvis på grund af valg af anden ret end retten i den havn, der ligger i nærheden af ulykkesstedet, og formålet med søforklaringen ikke forspildes derved, kan den ret, hvortil henvendelse er sket, efter begæring af rederen eller skibsføreren, henvise begæringen om afholdelse af søforklaringen til en anden af de i § 476, stk. 1, nævnte retter.

Sølovsudvalget har fundet det hensigtsmæssigt at bevare den nuværende ordning, hvorefter søforklaring kan afholdes i udlandet. Ønskes søforklaring afgivet i udlandet, skelnes der mellem, om forklaringen sker i et af de andre nordiske lande, dvs. Finland, Norge eller Sverige, eller et andet land. Hvis søforklaring ønskes afholdt i et af de nordiske lande, sker dette efter reglerne i det pågældende land, og begæringen skal indgives til den der kompetente ret.

Ønskes søforklaring afholdt i udlandet andre steder end i Finland, Norge eller Sverige, kan Søfartsstyrelsen, rederen eller skibsføreren indgive begæringen til det danske konsulat på det sted i udlandet, hvor begivenheden har fundet sted, hvor skibet anløber, eller hvor besætningen befinder sig. Andre interessenter skal ved ønske om søforklaring i udlandet uden for Norden indgive begæring for en dansk domstol.

For at sikre søforklaringsinstituttet mod misbrug, er det ved søforklaring i udlandet fundet hensigtsmæssigt, at det er retten, der tager stilling til begæringens berettigelse, når disse andre interessenter begærer søforklaringen. Begæringen indgives til en af de i § 476, stk. 1, nævnte retter. Det pålægges således ikke i disse tilfælde udenrigsrepræsentationerne at foretage vurderingen af, om der foreligger en væsentlig retlig interesse.

Som noget nyt indføres, at den, der begærer søforklaring, skal underrette dem, der ønskes indkaldt til søforklaringen, samt dem, der kan antages at have interesser at varetage ved søforklaringen. Underretning-